

Nabor instrumentov EUCPN št. 14

Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, v današnji Evropski uniji

Kratek povzetek

Ta nabor instrumentov predstavlja skupno objavo Evropske mreže za preprečevanje kriminala (EUCPN)/Agencije Evropske unije za usposabljanje organov kazenskega pregona (CEPOL) in se razlikuje od drugih razpoložljivih priročnikov za policijsko delo, usmerjeno k skupnosti (COP). Opisuje **številne nedavne dobre prakse** v državah članicah EU glede policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Namen tega nabora instrumentov je zagotoviti **podporo** oblikovalcem politik in strokovnjakom, še posebej **policijskim načelnikom in višjim vodstvenim uslužbencem znotraj policijskih organizacij**, pri uspešnem uvajanju strategije policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Strokovnjaki še posej poudarjajo pomen strateških prizadevanj za doseganje načel policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Poudarek na policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je na ravni Evropske unije **sporožila Avstrija** kot predsednica EUCPN, in sicer prek dunajskega procesa, in kot predsednica Sveta EU s predstavitevijo teme na neformalnih srečanjih Stalnega odbora za operativno sodelovanje na področju notranje varnosti ter Sveta za pravosodje in notranje zadeve.

Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je pomembno za vse države članice EU in je **dodobra uveljavljeno v celotni Evropski uniji**, čeprav v različnem obsegu in v različnih oblikah. Medtem ko se policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, še naprej razvija in zagotavlja pozitivne rešitev za skupnost in policijo, **njegova opredelitev še vedno ostaja izziv**. Pojem je na slabem glasu zaradi več opredelitev, ki se včasih med seboj razlikujejo. To še posebej velja v **evropskem okviru**, saj se policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, v EU izvaja na različne načine. Da bi se spoprijeli s tem izzivom, smo uporabili projekt **Unity** Horizon 2020 o policijskem delu, usmerjenem k skupnosti, pri katerem so se soočili s podobno težavo. Navkljub številnim opredelitvam in različnim pristopom so raziskovalci našli skupne elemente. S preučitvijo teh elementov v povezavi z drugimi ugotovitvami raziskave je projekt »Unity« ustvaril okvir za opredelitev in raziskavo policijskega dela, usmerjenega k skupnosti, v celotni Evropi. Ta okvir se imenuje **šest stebrov policijskega dela, usmerjenega k skupnosti**:

- krepitev zaupanja,
- odgovornost,
- izmenjava informacij in komuniciranje,
- obravnavanje lokalnih potreb,
- sodelovanje in
- preprečevanje kriminala.

Z analizo najnovejše literature in poglobljenimi razpravami s strokovnjaki smo določili **pomembne dejavnike za uspešno izvajanje policijskega dela, usmerjenega k skupnosti**. Pri oblikovanju jasnih in lahko razumljivih smernic v obliki **desetih ključnih načel** smo uporabili znanstvene vpogleda in izkušnje s tega področja.

1. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je **sestavni del večjega vladnega sistema**. Policijska organizacija ne deluje ločeno, pač pa je del večjega okvira in je kot takšna odvisna od različnih oblik podpore nadzornih vladnih organov. Zato je pomembno, da politiki in oblikovalci politik razumejo policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, razpravljajo o njem, opremijo policijsko organizacijo s potrebnimi sredstvi za njegovo uspešno izvajanje ter podelijo vladnim institucijam potrebna pooblastila za sodelovanje v pristopu policijskega dela, usmerjenega k skupnosti.
2. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je **obveza**. Ta obveza vključuje spremembo sloga upravljanja, zmanjšanje odpora do sprememb pri policijskih uradnikih in ustvarjanje večjega zavedanja glede pogojev, v katerih delajo policisti. Če pristopa policijskega dela, usmerjenega k skupnosti, ne sprejme celotna policijska organizacija, bo zgolj dodatek k reaktivni policijski praksi, ki ne zagotavlja pričakovanih rezultatov. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, bi morali obravnavati kot učinkovit način dela tako glede vloženega časa kot prizadevanja, in ne samo kot na dodatno nalogo, ki je dodeljena policistom.
3. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, zahteva **kvalitativne meritve**. Opazno je vedno večje sprejemanje rezultatov, temelječih na skupnosti, na primer varnost skupnosti, dojemanje strahu in pozivi za ukrepanje. Uvesti je treba kvalitativne kriterije, na primer ravni zadovoljstva prebivalcev, sodelovanje skupnosti in trajnost projektov skupnosti, ki morajo imeti prednost pred kvantitativnimi kriteriji. Policiste, ki so se pripravljene naučiti novih veščin, bi bilo treba spodbuditi, na primer z možnostjo napredovanja, njihova prizadevanja pa bi morala biti uradno potrjena.
4. Obstaja **nova generacija projektov policijskega dela, usmerjenega k skupnosti**, ki se **opirajo na tehnologijo**. Ugotovitve raziskav so poudarile pomen uporabe teh orodij informacijske in

komunikacijske tehnologije za omogočanje komuniciranja ter sodelovanja in ne za njihovo zamenjavo. Poleg tega je treba upoštevati, da mora biti prednost pri uporabi teh orodij na izboljšanju komunikacij in sodelovanja med policijo ter skupnostjo in ne na zbiranju obveščevalnih podatkov.

5. Policisti morajo biti **pravilno usposobljeni** za policijsko delo, usmerjeno k skupnosti. CEPOL opredeljuje usposabljanje in izobraževanje kot dva ločena pojma. Uspešno policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je v večji meri odvisno od izobrazbe, kot od usposobljenosti vključenih policistov. S tem v mislih smo opredelili pet ciljnih skupin, ki jih je treba usposobiti ali izobraziti: vladne organizacije, vodstveni/upravni policijski kadri, uradniki za policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, navadni policisti in skupnosti.
6. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, je treba vedno **vkjučiti na lokalni ravni** in prilagoditi situaciji ter družbenemu okolju. Raziskava kaže, da ima družbeno okolje velik vpliv na pomen, razlago in izvajanje policijskih praks. V območjih z dolgo zgodovino nezaupanja lahko obnovitev zaupanja traja več desetletij. Zato bi morali gledati na policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, kot na večjo preusmeritev policijske sile na policijske storitve, kjer policija deluje za skupnost in znotraj nje.
7. **Prisotnost in poznavanje** policije predstavljata ključna vidika policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Pomembno je, da se zagotovi dovolj časa, da skupnost spozna policiste in policisti razumejo delovanje skupnosti. Za kakovostno sodelovanje so ključnega pomena srečanja med policijo in skupnostjo.
8. Policija bi morala **spoznati in obravnavati lokalne potrebe**. Pristop, usmerjen na reševanje težav, katerega cilj je strukturno zmanjšanje kriminala in povečanje varnosti, predstavlja pomemben vidik policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Pri spoznavanju lokalnih potreb v povezavi s težavami skupnosti se je treba izogniti enostranski perspektivi. Pri obravnavanju lokalnih potreb je pomembno določiti temeljne vzroke za težave in se usmeriti na ponavljajoče se vzorce incidentov, namesto na posamezne, in jih obravnavati kot skupino problemov.
9. **Skupna skrb za varnost** se zagotovi s sodelovanjem več udeležencev pri doseganju skupne vizije varnosti. Sodelovanje policije s skupnostjo z namenom razreševanja težav lahko zmanjša opazen nered, kot tudi poveča zaupanje v policijo in njeno legitimno ukrepanje. Potrebno je poskrbeti za medvladno sodelovanje, ker je razreševanje težav v skupnosti naloga, ki vključuje vse ustrezne državne agencije, med katerimi je treba vzpostaviti tesno sodelovanje. Če bi skupnost in drugi udeleženci prevzeli večjo odgovornost pri skupnem pristopu za zagotavljanje varnosti, bi lahko policijske enote usmerile sredstva na druge glavne naloge.
10. Spodbujati je treba **dvosmerne komunikacije** med policijo in skupnostjo. Učinkovite, ustrezne in pravočasne komunikacije so ključnega pomena za uspešen pristop k policijskemu delu,

usmerjenemu k skupnosti. Policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, bi moralo vključevati različne inovativne pristope, s katerimi se doseže težko dosegljive ciljne skupine, ki imajo le malo družbenega kapitala. Poleg tega je pomembno, da se skupnost v razumljivem jeziku seznanj s policijskim delom, usmerjenem k skupnosti, pri čemer se je treba usmeriti na pobude takšnega dela v skupnosti, na vlogo posameznikov v tem pristopu in njihova pričakovanja. Raziskave so pokazale, da imajo ljudje, ki so dobro seznanjeni s policijskim delom, bolj pozitivno mnenje o policiji.

Pojem **policijskega dela, usmerjenega k skupnosti, je uveljavljen v različnih državah članicah EU**, vendar v različnih oblikah, z uporabo različnih razlag in z različnimi oznakami. Vseevropsko skupno osnovno razumevanje pristopa policijskega dela, usmerjenega k skupnosti, še ni bilo doseženo, kaj šele poenoten evropski pristop. V osnovi je treba zagotoviti zadostna sredstva za dosego skupne **vizije Evropske unije glede policijskega dela, usmerjenega k skupnosti**: to pomeni, da potrebujemo dovolj časa in sredstev, da se lahko izkoristi vse ustrezne znanstvene objave, ki so na voljo v EU, in da moramo vključiti ustrezne svetovalce ter poglede skupnosti.

Poleg tega je treba vložiti dodatna prizadevanja za **razumevanje in izkoriščanje celotnega potenciala Evropske unije** ter njenega znanja in izkušenj glede policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Kot prvo priporočamo, da se doseže dogovor glede poimenovanja, ki bo uporabljeno znotraj Evropske skupnosti. Kot drugo, veliko število jezikov znotraj Evropske unije prispeva h kulturni obogatitvi, ustvarja pa tudi prepreko pri delitvi obstoječih vpogledov znotraj Evropske unije. Treba je vložiti dodatna prizadevanja za prevajanje ustreznega gradiva (npr. povzetkov ustreznih študij in poročil), da se znanje znotraj Evropske unije razširi v večjem obsegu.

Upamo, da bodo **policijski načelniki in višji vodstveni uslužbenci znotraj policijskih organizacij** ter drugi oblikovalci politik in strokovnjaki uporabili ta nabor instrumentov za uspešno izvajanje strategij policijskega dela, usmerjenega k skupnosti. Pomembno je sprejetje na ravni politike in organizacij, saj izvajanje ali izboljšanje policijskega dela, usmerjenega k skupnosti, zahteva strukturno in kulturno spremembo znotraj policijske organizacije.

Na koncu je treba obravnavati še vprašanje obsega, v katerem se izvaja policijsko delo, usmerjeno k skupnosti, znotraj večje **varnostne unije**. V veliki meri lahko prispeva k varnostni uniji, zato moramo nanj gledati v tej luči.